

## **Minnesanteckningar Listening Post i Lund 15 januari 2015**

### **Deltagare**

12 personer med roller som lärare, pensionär, psykolog, världsmedborgare, europé, dotter till demenssjuk, chef inom privat vård, läkare, beteendevetare, konsult inom grupp- och organisationsutveckling, HR-direktör, journalist, läkare, psykoanalytiker, radiolyssnare, politiskt engagerad och gruppleadare. Åldern varierade mellan 40-90 år. Samtalsledare var Gun Kjellberg och Bengt Brattgård.

### **Fas 1 Beskrivning av världen/Delande av aktuella erfarenheter**

I denna del inbjuds deltagarna att identifiera, delge och utforska erfarenheter i sina olika sociala roller oavsett om de arbetar, studerar, är arbetslösa eller pensionerade. De kan ha erfarenheter från politiska, religiösa och andra ideella sammanhang eller från familjen eller lokalsamhället. Här framträder deltagarnas "sociala" eller "yttre värld".

En utgångspunkt var den tröstlöshet som kunde kopplas till våldsamheterna i Paris. Trots att det finns spridd kunskap om hur konflikter byggs upp och kan hanteras uppstår i situationer där man förlitar sig på våld.

En förmåga till tvesyn bör eftersträvas. Att både kunna möta våldet och lösa den akuta situationen och att förebygga nya våldsamheter. I detta ligger att vi bör kunna diskutera gråskalan, inte bara se för eller emot.

Det blir förvirrande då olika värden krockar. Åsiktsfriheten och pressfriheten förs fram men det är svårt att föra samtal. Detta gäller även i den lilla världen, den privata sfären.

En bild var att det måste finnas utrymme för en feministisk utrikespolitik där mänskliga rättigheter och gender tar plats i politiken.

Politiken står och väger mellan syndabockstänkande där muslimer blir de utpekade syndabockarna och en mer komplex analys. Frågan är om vi kommer att stå pall eller om vi i Sverige får se en fortsatt utveckling med mer främlingsfientlighet även inom etablissemangen, likt Danmark och Norge.

Öppenhet eftersträvas av många, men det är inte lätt. Vi har alla mörka sidor som vi döljer. Det här blir tydligt i hur vi som medmänniskor bemöter de EU-migranter som tigger utanför affärer i Sverige. När vi läser i dagstidningar om att de har det bedrövligt i sina hemländer brottas vi med hur vi ska möta dem här. Det finns flera sätt att förklara och definiera situationen och vårt agerande styrs

många gånger lika mycket av att vi är måna om vår självbild som av genuin omtanke om andra. Närheten och en utvecklad relation till tiggarna gör att vi lättare kan hantera mötet samtidigt som vi finner förklaringar på ett geopolitiskt plan.

Kollektivet finns inte längre som en självklarhet. Man ber inte längre om ursäkt när man gjort något fel eller besvärat någon. Att böja sig för någon ses som ett nederlag. Vi matas som mediekonsumenter med bilden av att livet är en kamp och en tävling, ungefär som i ett tävlingsprogram på teve där det gäller att vakta sitt övertag. Narcissistisk och individualistiskt tänkande leder till ett tilltagande förakt för svaghet. Populistiska strömningar kan bli följderna av detta.

Skillnaderna ökar i samhället. Nu har en forskningsgren om "incivility", ohövlighet, vuxit fram och man kan se det som ett tecken på hur beteenden som förut var tabu idag är mer allmänna. Detta skapar plats för psykopater och ger inte förutsättningar för långsiktighet.

Vi kan som konsumenter förstå att kläder är alldeles för billiga pga. usla arbetsvillkor i Asien, men har svårt att engagera oss för att förändra detta, även om det finns motrörelser som fair-trade mm.

Det finns kunskap om allt detta. I vår vardag ser vi nu människor i nöd som faller igenom ett allt mer grovmaskigt offentligt trygghetsnät. Det kommer nära och vi kan sätta oss in i andras situation – men det är plågsamt. Många gånger stänger vi av känslorna och fråntar oss både möjligheten att förstå och tilltron att kunna påverka.

En positiv bild kommer från frivilligarbete med att möta människor för träning i svenska. Att i en roll som inte är professionell få möta andra och att inte bara behöva ta emot utan kan vara friare att både ge och få.

Könssammansättningen i det pågående LP uppmärksammas (nio kvinnor, en man) och ses som en spegling av kvinnors försök och vilja att förstå och samverka. En sista uppmaning blir därför att inte glömma kvinnans roll i en värld som fortfarande regeras av männen.

## **Fas 2 Identifiering av teman**

I del två försöker deltagarna att gemensamt identifiera de centrala teman som framkommit i del 1. Deltagarna diskuterar i flera små grupper, och försöker därefter att enas omkring några centrala teman.

Efter en genomgång av vad som kommit fram i de olika gruppdiskussionerna enades vi kring följande tre huvudteman:

- Förvirring
- Förakt för svaghet – rädsla för svaghet
- Individualism – kollektivets nedmontering

### **Fas 3 Analys av teman**

Genom arbete med den information som kommit fram i del 1 och del 2, försöker deltagarna gemensamt att identifiera den medvetna och omedvetna dynamik som dominerar för tillfället. Här är syftet att arbeta mera med deltagarnas psykiska eller inre värld; deltagarnas gemensamma idéer och sätt att tänka som både bestämmer hur de varseblir sina yttre verkligheter och deras handlingar i förhållande till dem. Här betonas hur påverkan går i två riktningar: hur den yttre värld vi lever i påverkar vårt inre, men också hur vår inre värld påverkar vår upplevelse av yttervärlden.

#### **Analys av tema 1 - Förvirring**

Den förvirring som upplevs i flera roller kan uppfattas både som att den kommer utifrån och att den kommer inifrån. Hopp som tidigare setts i utvecklingen av demokratin i Europa och med t ex den arabiska våren har kommit på skam. Både det politiska läget i världen och den till synes välordnade livet i Sverige visar sig vara sårbart.

#### **Hypotes**

I ett tillstånd av förvirring är det frestande att ta tillflykt till enkla lösningar, till populism och vi och dom-tänkande, vilket kan ses som kollektiva försvar. Förvirringen kan också kopplas till ökad individualism. "Jag hittar min lösning. Jag har det bra".

Uppgivenhet kan vara en annan följd där både ilska och passivitet finns i bakgrunden, en form av kamp/flyktbeteende. Men man kan också se hur denna kan lösas och ge upphov till en ny nyfikenhet byggd på tillit och hopp. En utveckling från en tidigare naivitet, förenkling utan avståndstagande...

Det måste vara möjligt att hantera osäkerheten i att ha flera möjliga förklaringar i ett kortsiktigt perspektiv så att man på lång sikt kan ersätta osäkerheten med en tillit till att lösningar finns. Detta kan kopplas till den inledningsvis nämnda förmågan till tvesyn.

#### **Analys av tema 2 - Förakt för svaghet, rädsla för svaghet**

Narcissistiska tecken och förakt för svaghet blir följderna när klyftorna i samhället ökar och du antas ha dig själv att skylla om du inte lyckas. Detta kolliderar med uppfattningen att alla har ett okränkbart värde och att det kollektiva kan skydda den svaga.

**Hypotes**

Rädslan för svaghet, förankrad i egna misslyckanden, gör det svårt att möta tiggare. Det är svårt att få ihop både ett strukturellt arbete och ett bra möte i nuet med individen. Ett behov att uppfostra och ett rättfärdigande av ohövlighet kan komma fram i det känslomässiga tomrum som konflikten skapar. Det finns också en smitta från den politiska aggressionen.

**Analys av tema 3 - Individualism - kollektivets nedmontering**

Kollektivet nedmonteras och segregationen tar fart. Det ges en möjlighet att konstruera bilden av sitt eget liv och denna kan kanske uppfattas som en skyldighet.

Ett sätt att hantera den ökande konkurrensen är curlandet av barn och studenter.

**Hypotes**

En grandios position leder till nedmontering av kollektiva lösningar och resurser. Ständigt ökande förväntningar på samhället leder lätt till infantilisering.